

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з навчальної дисципліни «ПОЛІТЕКОНОМІЯ»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Облік і аудит

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від 31.08.21 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Хиль Л.П.

Рецензенти:

1. Голова циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, д.е.н., професор Дружиніна В.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напрямку підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4,5 Загальна кількість годин - 135 Кількість тем - 17	<u>07</u> <u>Управління та адміністрування</u> ; <small>(шифр галузі) (назва галузі знань)</small> <u>071 Облік і оподаткування</u> ; <small>(код напрямку) (назва напрямку підготовки або спеціальності)</small> <u>бакалавр</u> <small>(назва сво)</small>	Навчальний курс <u>3</u> <small>(номер)</small> Семестр <u>5</u> <small>(номер)</small> Види контролю: <u>екзамен</u> <small>(екзамен, залік)</small>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання		Заочна форма навчання
Лекції - <u>50</u> <small>(години)</small>		Лекції - <u>20</u> <small>(години)</small>
Семінарські заняття - <u>20</u> <small>(години)</small>		Семінарські заняття - <u>12</u> <small>(години)</small>
Практичні заняття - <u>20</u> <small>(години)</small>		Практичні заняття - <u>4</u> <small>(години)</small>
Лабораторні заняття - <u>-</u> <small>(години)</small>		Лабораторні заняття - <u>-</u> <small>(години)</small>
Самостійна робота - <u>45</u> <small>(години)</small>		Самостійна робота - <u>99</u> <small>(години)</small>
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота _____ <small>(кількість, № семестру)</small>		Курсова робота _____ <small>(кількість, № семестру)</small>
Реферати <u>1,5</u> <small>(кількість, № семестру)</small>		Реферати - _____ <small>(кількість, № семестру)</small>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Політична економія» є формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально – економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Завдання: на методологічних засадах цивілізаційної теорії розвитку суспільного виробництва продуктивних сил і економічних відносин – сформувати певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд здобувачів вищої освіти та забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства

Міждисциплінарні зв'язки: «Політична економія» є фундаментальною суспільною наукою, складовою економічної теорії, а саме теоретичною базою для вивчення дисциплін: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- глибинні економічні взаємозв'язки;
- загальні засади економічного життя суспільства;
- механізм дії економічних законів та їх використання в процесі господарської діяльності.

вміти:

- аналітично мислити;
- орієнтуватися в мінливих умовах;
- давати наукову оцінку економічній політиці соціально-економічним процесам
- проводити економічні розрахунки і успішно вирішувати господарські задачі.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Предмет і метод політичної економії

Виникнення і розвиток політичної економії. Політекономія у системі наук. Предмет, метод і функції політекономії. Економічні закони і категорії. Політекономія і обґрунтування економічної політики.

Тема 2 Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці

Виробництво, його роль фактори. Форми суспільного виробництва. Продукт і характер праці.

Тема 3 Економічні потреби та інтереси

Економічні потреби суспільства. Закон зростання потреб. Економічні інтереси, їх структура та суперечності. Система соціального партнерства. Проблема вибору в економіці. Виробничі можливості суспільства.

Тема 4 Соціально - економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку

Економічна система, її моделі, закони розвитку. Власність: сутність, форми і місце в економічній системі. Соціально - економічний устрій суспільства.

Тема 5 Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Сутність товарного виробництва та причини його виникнення. Товар та його властивості. Виникнення грошових відносин. Функції грошей. Грошовий обіг, його закони. Інфляція. Еволюція грошей. Сучасна грошова система

Тема 6 Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата

Система найманої праці і заробітна плата. Капітал: сутність, види. Додаткова вартість, її види. Капітал підприємства, його кругообіг, ефективність використання. Виробництво і нагромадження капіталу.

Тема 7 Витрати виробництва і прибуток

Витрати виробництва, їх політекономічний аспект. Класифікація витрат підприємства на виробництво. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Прибуток на капітал: сутність, види, економічна роль.

Тема 8 Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення

Сутність ринку, умови формування, функції. Ринкова інфраструктура. Механізм функціонування ринку. Економічні закони ціноутворення. Конкуренція і моделі ринків

Тема 9 Домогосподарство в системі економічних відносин

Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Доходи домогосподарств, їх диференціація. Споживання і заощадження домогосподарств.

Тема 10 Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток

Підприємство, як основний суб'єкт ринку, основна ланка економіки. Класифікація підприємств, їх об'єднань. Валовий дохід і прибуток. Підприємництво: суть, суб'єкти, форми, проблеми розвитку в Україні

Тема 11 Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента

Аграрне виробництво - особлива сфера авансування і обороту капіталу. Земельна рента та її форми. Капітал сфери обігу. Торговельний капітал і торговельний прибуток. Позичковий капітал і позичковий процент. Цінні папери як фіктивний капітал сфери обігу

Тема 12 Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми

Суспільний продукт і методи його обчислення. Сучасні форми

суспільного продукту. Відтворення суспільного продукту, його види, пропорції. Теоретичні моделі суспільного відтворення.

Тема 13 Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою

Циклічний характер економічного розвитку. Зміст, типи, чинники економічного зростання. Зайнятість та безробіття. Відтворення робочої сили та його особливості в Україні. Державне регулювання відтворення робочої сили, зайнятості

Тема 14 Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції

Господарський механізм як система організаційно - економічних форм господарювання, складова економічної системи. Переваги і недоліки ринкового саморегулювання. Необхідність державного втручання в економіку. Держава та її економічні функції. Основні форми і методи державного регулювання економіки. Становлення механізму господарювання в Україні та шляхи його удосконалення.

Тема 15 Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік

Виникнення та етапи розвитку капіталістичної економічної системи. Змішана економічна система (сучасний капіталізм), її моделі, історичні перспективи. Теорія та практика економічної системи соціалізму. Перехідні процеси в країнах світу. Перехідна економіка України.

Тема 16 Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин

Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля і міжнародний рух, капіталів. Міжнародні валютно - фінансові відносини і міжнародна міграція робочої сили. Проблеми та перспективи інтеграції вітчизняної економіки в світове господарство. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Тема 17 Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України

Глобалізація світової економіки як процес переходу від світової до планетарної господарської системи. Глобальні проблеми сучасності, їх специфіка, економічний аспект. Шляхи розв'язання глобальних проблем. Глобальні проблеми та економіка України.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Предмет і метод політичної економії.	8	2	2	-	-	4	
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.	8	2	2	-	-	4	
Тема 3. Економічні потреби та інтереси	8	4	2	-	-	2	
Тема 4. Соціально - економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	6	2	2	-	-	2	
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	8	4	-	2	-	2	
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	10	2	-	4	-	4	
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	10	4	-	2	-	4	
Тема 8. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	12	2	2	4	-	4	
Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин	8	4	2	-	-	2	
Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	8	4	-	2	-	2	
Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	6	2	-	2	-	2	
Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його	8	2	-	4	-	2	

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
основні форми							
Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	8	4	2	-	-	2	
Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	6	2	2	-	-	2	
Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	6	4	-	-	-	2	
Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	8	4	2		-	2	
Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	7	2	2		-	3	
Всього за семестр № 5:	135	50	20	20	0	45	екзамен

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Предмет і метод політичної економії.	8	2	-	-	-	6	
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.	8	2	-	-	-	6	
Тема 3 Економічні потреби та інтереси	8	2	-	-	-	6	
Тема 4. Соціально - економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	6	-	-	-	-	6	
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	8	2	-	-	-	6	
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата	8	2	-		-	6	
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	8	-	2	-	-	6	
Тема 8. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	8	2	-		-	6	
Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин	8	-	2	-	-	6	
Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток	8	-	2	-	-	6	
Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	8	-	2	-	-	6	
Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	10	2	-	2	-	6	

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	8	-	2	-	-	6	
Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	8	2	-	-	-	6	
Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік	8	2	-	-	-	6	
Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	8	2	-	-	-	6	
Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	7	-	2	2	-	3	
Всього за семестр № 5:	135	20	12	4	0	99	екзамен

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне оцінювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література
Тема 1. Предмет і метод політичної економії		
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Виникнення і розвиток політичної економії. Політекономія у системі наук. Предмет, метод і функції політекономії. Економічні закони і категорії. Політекономія і обґрунтування економічної політики»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть методи економічних досліджень. 2. Охарактеризуйте сучасну економічну політику в Україні. 3. Чим відрізняється економічна освіта від економічного виховання? 4. Доведіть необхідність підвищення ролі економічної підготовки фахівців. 5. Які умови переходу до повноцінного ринку виконала Україна до кінця 2005 року? 6. Назвіть причини світової економічної кризи, яка розпочалася з 2008 року зі США? 7. Які антикризові заходи використовує Україна та інші країни світу? 	8 (с. 3-19), 10 (с. 7-17)
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці		
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Виробництво, його роль фактори. Форми суспільного виробництва. Продукт і характер праці»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте структуру суспільного виробництва. 2. Що розуміють під продуктивними силами суспільства, виробничими відносинами, і способом виробництва? 3. Скільки суспільно-економічних формацій назвав К. Маркс у своїй теорії формацій? 4. Яка кінцева мета суспільного виробництва? 5. Що означає одностороннє і комплексне трактування характеру праці? 6. Які види праці розрізняють за її характером? 	4 (с. 34-67), 5 (с. 27-50)

Тема 3. Економічні потреби та інтереси	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Економічні потреби суспільства. Закон зростання потреб. Економічні інтереси їх структура та суперечності. Система соціального партнерства. Проблема вибору в економіці. Виробничі можливості суспільства.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення економічних потреб та інтересів. 2. Яке фундаментальне протиріччя економічного життя? 3. Які основні економічні потреби людини – працівника і людини – власника? 4. Намалюйте криву виробничих можливостей і поясніть її. 5. Що означає зміщення кривої виробничих можливостей уверх?
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Економічна система, її моделі, закони розвитку. Власність: сутність, форми і місце в економічній системі. Соціально - економічний устрій суспільства.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає сутність економічної системи? Які її основні елементи? 2. Які моделі економічних систем ви знаєте? 3. Навести основні ознаки чистого капіталізму. 4. Що таке соціально-економічний устрій суспільства? 5. Чим характеризується центрально – керована економічна система? 6. Які види координаційного механізму ви знаєте? 7. Чому модель «сучасний капіталізм» називають змішаною економікою? 8. Охарактеризуйте соціально-економічний устрій суспільства в Україні.
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Сутність товарного виробництва та причини його виникнення. Товар та його властивості. Виникнення грошових відносин. Функції грошей. Грошовий обіг, його закони. Інфляція. Еволюція грошей. Сучасна грошова система.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте антиінфляційну державну політику. 2. Що таке інфляція та які види інфляції ви знаєте? 3. Охарактеризуйте економічні і соціальні наслідки інфляції. 4. Дайте визначення грошового обігу та поясніть його закони. 5. Назвіть види інфляції. 6. Охарактеризуйте еволюцію грошей. 7. Назвіть основні елементи сучасної грошової системи.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Найма праця і заробітна плата	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Система найманої праці і заробітна плата. Капітал: сутність, види. Додаткова вартість, її види. Капітал підприємства, його кругообіг, ефективність використання. Виробництво і нагромадження капіталу.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте формулу кругообігу промислового капіталу. 2. Назвіть стадії кругообігу і форми капіталу підприємства. 3. Чим відрізняється концентрація капіталу від концентрації виробництва? 4. Назвіть основний економічний закон капіталістичного ладу. 5. Що розуміють під допотопними формами капіталу? 6. Назвіть основні шляхи первісного нагромадження капіталу в Україні і в розвинених європейських країнах. 7. Який показник характеризує ступінь експлуатації найманих працівників?
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Витрати виробництва їх політекономічний аспект. Класифікація витрат підприємства на виробництво. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Прибуток на капітал: сутність, види, економічна роль.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть види витрат фірми в короткостроковому періоді. 2. Дайте визначення прибутку. Назвіть його основні чинники. 3. Наведіть формули розрахунку економічного і бухгалтерського прибутку. 4. Назвіть види прибутку. 5. Який вигляд має формула норми прибутку і яка сьогодні середня норма прибутку у розвинених країнах?
Тема 8. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Сутність ринку, умови формування, функції. Ринкова інфраструктура. Механізм функціонування ринку. Економічні закони ціноутворення. Конкуренція і моделі ринків.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть властивості біржового товару. 2. Які основні елементи ринкового механізму? 3. Назвіть економічні закони ціноутворення. 4. Які методи конкурентної боротьби використовують фірми? 5. Охарактеризуйте антимонопольне законодавство України. 6. Назвіть моделі ринку. 7. Наведіть приклади олігополістичного ринку. 8. До якої моделі ринку відноситься ринок сільськогосподарської продукції?

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин		
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Доходи домогосподарств, їх диференціація. Споживання і заощадження домогосподарств.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення домогосподарства. 2. Які зрушення у сім'ях в розвинутих країнах сьогодні спостерігаються? 3. Назвіть функції домогосподарств в економіці. 4. Наведіть приклади економічних (факторних) доходів. 5. Що таке соціальні доходи? 6. Чим відрізняються номінальні та реальні доходи домогосподарств? 7. Що ви можете сказати про стан соціальної справедливості в Україні. 8. Поясніть ефект доходу та ефект заміщення. 9. Сформулюйте закон Енгеля. 	5 (с. 176-202), 10 (с. 27-36)
Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток		
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Підприємство, як основний суб'єкт ринку, основна ланка економіки. Класифікація підприємств, їх об'єднань. Валовий дохід і прибуток. Підприємництво: суть, суб'єкти, форми, проблеми розвитку в Україні.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які обмеження існують для підприємницької діяльності в Україні? 2. Що Ви розумієте під стратегією підприємництва і для чого потрібно її розробляти? 3. Що таке “санація” підприємства? 4. Поясніть діяльність лізингових, інноваційних, венчурних фірм. 5. Дайте короткий зміст Закону України «Про господарські товариства». 	2 (с. 117-132), 3 (с. 532-574),
Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента		
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Аграрне виробництво - особлива сфера авансування і обороту капіталу. Земельна рента та її форми. Капітал сфери обігу. Торговельний капітал і торговельний прибуток. Позичковий капітал і позичковий процент. Цінні папери як фіктивний капітал сфери обігу.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке абсолютна рента і які причини її виникнення? 2. Що таке ціна землі і чим вона відрізняється від цін на звичайні товари? 3. Охарактеризуйте капітал сфери обігу. 4. Чим відрізняються торговельний капітал від товарного, капітал обігу від витрат обігу? 5. Охарактеризуйте погляди К. Маркса і сучасних вчених на природу торговельного прибутку. 6. Що таке позичковий капітал, позичковий процент? 7. В чому сутність підприємницького доходу? 8. Яка різниця між реальним і фіктивним капіталом? 9. Наведіть формули розрахунку ціни землі і курсу акцій. 	4 (с. 427-450), 5 (с. 81-108)

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Суспільний продукт і методи його обчислення. Сучасні форми суспільного продукту. Відтворення суспільного продукту, його види, пропорції. Теоретичні моделі суспільного відтворення.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення відтворення і охарактеризуйте його види. 2. Що ви знаєте про підрозділи суспільного виробництва? 3. Які висновки можна зробити з марксових схем відтворення суспільного капіталу? 4. Які ви знаєте основні теоретичні моделі суспільного відтворення? 5. Сьогодні в Україні діє БНГ чи СНР? 6. Що ви розумієте під кінцевими, проміжними продуктами, повторним рахунком? 7. Які підприємства Кременчука входять до I підрозділа суспільного виробництва? 8. Який вид відтворення сьогодні в Україні?
2 (с. 117-132), 5 (с. 81-108)	
Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Циклічний характер економічного розвитку. Сучасна (з 2008 р.) світова економічна криза та її вплив на економіку України. Зміст, типи, чинники економічного зростання. Зайнятість та безробіття. Відтворення робочої сили та його особливості в Україні. Державне регулювання відтворення робочої сили, зайнятості.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. При якому типі економічного зростання підвищується ефективність виробництва? 2. Що ви можете сказати про державне антициклічне регулювання? 3. Що таке природне безробіття? 4. Що розуміють під потенційним ВВП, коефіцієнтом Оукена? 5. Охарактеризуйте роль профспілок в регулюванні ринку праці. 6. Наведіть форми зайнятості. 7. Які ви вбачаєте особливості відтворення робочої сили в Україні?
4 (с. 427-450), 5 (с. 81-108)	
Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Господарський механізм як система організаційно - економічних форм господарювання, складова економічної системи. Переваги і недоліки ринкового саморегулювання. Необхідність державного втручання в економіку. Держава та її економічні функції. Основні форми і методи державного регулювання економіки. Становлення механізму господарювання в Україні та шляхи його удосконалення.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яка робота Дж. Кейнса присвячена необхідності державного регулювання економіки?
2 (с. 117-132), 5 (с. 81-108)	

	<p>2. Що таке ДПЕСР України?</p> <p>3. Які шляхи вдосконалення господарського механізму в Україні ви вбачаєте?</p> <p>4. Яка різниця між програмуванням і прогнозуванням?</p> <p>5. Назвіть форми і методи державного регулювання економіки.</p> <p>6. Охарактеризуйте економічні функції держави.</p> <p>7. Назвіть інструменти фіскальної і монетарної політики.</p>	
	<p align="center">Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік</p>	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Виникнення та етапи розвитку капіталістичної економічної системи. Змішана економічна система (сучасний капіталізм), її моделі, історичні перспективи. Теорія та практика економічної системи соціалізму. Перехідні процеси в країнах світу. Перехідна економіка України.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть переваги і недоліки сучасної капіталістичної системи. 2. Охарактеризуйте адміністративно-командну систему. 3. Дайте характеристику перехідної економіки. 4. Назвіть причини системної кризи державного соціалізму. 5. Які перехідні процеси відбуваються у розвинених країнах, у країнах, що розвиваються? 6. Які особливості ринкової трансформації України (перехідної економіки) ви знаєте? 7. Назвіть етапи формування соціалістичного вчення? 8. В умовах перехідної чи капіталістичної економіки живе Україна? 	<p>4 (с. 427-450), 5 (с. 81-108)</p>
	<p align="center">Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин</p>	
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля і міжнародний рух, капіталів. Міжнародні валютно - фінансові відносини і міжнародна міграція робочої сили. Проблеми та перспективи інтеграції вітчизняної економіки в світове господарство. Міжнародне співробітництво України.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які Ви можете назвати фактори, що негативно впливають на процес інтеграції економіки України в економіку світового господарства? 2. В чому полягає сутність платіжного балансу? 3. Назвіть міжнародні валютно-фінансові організації. 4. Що таке СОТ? 5. Охарактеризуйте експортний потенціал України. 6. Назвіть проблеми інтеграції економіки України в світове господарство. 7. Коли виникли ТНК і яка їх роль в процесі інтернаціоналізації капіталу? 8. Який позитивний та негативний вплив ТНК на світове господарство? 9. Що ви можете сказати про ЄС, МВФ, МОП? 	<p>2 (с. 117-132), 5 (с. 81-108)</p>

Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України	
<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення: «Глобалізація світової економіки як процес переходу від світової до планетарної господарської системи. Глобальні проблеми сучасності, їх специфіка, економічний аспект. Шляхи розв'язання глобальних проблем. Глобальні проблеми та економіка України.»</i></p> <p>Питання для самоконтролю знань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке глобалізація світової економіки? 2. Що ви можете сказати про економічний аспект глобальних проблем? 3. Які форми прояву екологічної кризи та які наслідки Чорнобильської аварії на Україні? 4. Які шляхи подолання глобальних проблем ви вбачаєте? 5. Що ви можете сказати про боротьбу світової спільноти з наркобізнесом, міжнародною злочинністю? 6. Назвіть причини виникнення та загострення глобальних проблем. 7. Яку глобальну проблему ви вважаєте першочерговою? 8. Як впливають глобальні проблеми на структуру відтворення, динаміку економічних процесів в Україні? 	<p>3 (с. 532-574), 4 (с. 427-450),</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Виникнення і розвиток політичної економії.
2. Політекономія і обґрунтування економічної політики.
3. Економічні потреби і виробничі можливості суспільства.
4. Економічна система суспільства, її види, закони розвитку.
5. Відносини власності, як основа виробничих відносин.
6. Приватизація в Україні.
7. Форми організації суспільного виробництва.
8. Теорії вартості і ціни.
9. Гроші, їх виникнення, суть і функції.
10. Еволюція грошей, сучасна грошова система.
11. Ринок, його функції, умови формування.
12. Класифікація ринків.
13. Капітал сфери обігу.
14. Сучасний ринок, його моделі.
15. Ринкова інфраструктура.
16. Підприємство, як суб'єкт ринку і первинна ланка економіки.
17. Підприємництво, його форми.
18. Підприємництво в Україні.
19. Капітал і наймана праця.

20. Капітал підприємства, кругооборот, ефективність використання.
21. Нагромадження капіталу і його соціальні наслідки.
22. Підприємництво в аграрній сфері.
23. Специфіка підприємництва в аграрному секторі України.
24. АПК України і ПК США.
25. Вартість, додаткова вартість, прибуток.
26. Рента, орендна плата, ціна землі.
27. Економічні функції держави.
28. Національне виробництво, його результати та основні макроекономічні показники.
29. Відтворення суспільного продукту, його види.
30. Розподіл національного доходу. Споживання і заощадження.
31. Економічне зростання, його типи.
32. Циклічність розвитку економіки.
33. Державне анти циклічне регулювання.
34. Економічна криза в Україні 1990-1999 р.р. Сучасна економічна криза.
35. Ринок робочої сили.
36. Зайнятість і безробіття.
37. Фіскальна політика держави.
38. Монетарна політика держави.
39. Інфляція, причини, види, подолання.
40. Господарський механізм у системі регулювання суспільного виробництва.
41. Капіталістична економічна система.
42. Адміністративно-командна система.
43. Світове господарство.
44. Форми міжнародних економічних відносин.
45. Міжнародна торгівля.
46. Економічні аспекти глобальних проблем.
47. Сучасні економічні теорії Заходу.
48. Трудова теорія вартості.
49. Соціально – економічний устрій суспільства.
50. Продукт і характер праці.
51. Конкуренція, монополія і антимонопольне законодавство України.
52. Валовий дохід, витрати виробництва, прибуток.

6. Методи навчання

З метою забезпечення кращого засвоєння здобувач вищої освіти поточного матеріалу передбачається під час проведення лекції максимально тісно пов'язувати цей матеріал з реальним життям, наповнювати його конкретним змістом, відображати в ньому всі активні зміни, які відбуваються у системі статистичного обліку.

Для збільшення інтересу здобувачів вищої освіти до процесу навчання і підвищення їх уваги передбачається провести дискусії за певними темами. При аналізі найбільш гострих та проблематичних питань планується застосовувати метод “мозкового штурму”.

Окрім того, передбачається проведення проблемної лекції з використанням банку візуального супроводження, коли здобувач вищої освіти мають можливість розглянути реальні статистичні спостереження, форми статистичної звітності.

При проведенні практичних занять за всіма темами передбачено організовувати бесіди по окремих питаннях теми, що розглядається на занятті, порівнювати теоретичний матеріал з реальними підходами до статистичних спостережень та узагальнень.

При вивченні дисципліни використовується метод презентації. Для участі в такому практичному занятті здобувач вищої освіти готують інформацію за обраними темами рефератів та презентують їх на практичному занятті.

При проведенні практичних занять передбачено здійснювати аналіз реального стану організації та методики проведення статистичних спостережень в Україні, проводити різні розрахункові роботи з метою засвоєння основних методів, що дасть можливість здобувач вищої освіти якомога більше наблизитися до реальної практики, моделювати ситуативні задачі, вирішувати тематичні задачі.

Під час самостійної роботи здобувач вищої освіти готують реферати за актуальними темами, також передбачається, що здобувач вищої освіти після виконання їх готуватимуть доповідь для публічного обговорення в аудиторії та проведення дискусії.

Систематично надаються консультації за питаннями з курсу «Статистика».

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Охарактеризуйте економічні погляди Аристотеля.
2. Як буквально перекладається з грецького „політична економія”?
3. Назвіть основні ідеї меркантилізму.
4. Де фізіократи виправили меркантилістів?
5. Назвіть найвидатніших французьких і англійських меркантилістів і фізіократів.
6. Яка основна ідея А. Сміта?
7. Хто ввів поняття „вартість”?
8. Хто заснував „політичну арифметику” і як зараз вона називається?

9. Хто заснував пролетарську політекономію і політекономію соціалізму?
10. Які основні заслуги Д. Рікардо?
11. Назвіть сучасні економічні теорії Заходу.
12. Опишіть появу та суть маржиналізму.
13. Які групи економічних законів Ви знаєте?
14. Наведіть приклади конкретних і абстрактних економічних категорій.
15. Дайте визначення предмету політичної економії.
16. Назвіть методи економічних досліджень.
17. Охарактеризуйте сучасну економічну політику в Україні.
18. Чим відрізняється економічна освіта від економічного виховання?
19. Доведіть необхідність підвищення ролі економічної підготовки фахівців.
20. Дайте визначення економічних потреб та інтересів.
21. Яка кінцева мета суспільного виробництва?
22. Яке фундаментальне протиріччя економічного життя?
23. Які основні економічні потреби людини – працівника і людини – власника?
24. Намалюйте криву виробничих можливостей і поясніть її.
25. Що означає зміщення кривої виробничих можливостей уверх?
26. Сформулюйте економічний закон зростаючих витрат і поясніть його.
27. У чому полягає сутність економічної системи? Які основні економічні моделі?
28. Чому ринкова економіка функціонує як система?
29. Чим характеризується центральна – керована економічна система?
30. Чим визначається характер сучасних економічних систем?
31. Які види координаційного механізму Ви знаєте?
32. Назвіть основні питання економічної системи?
33. Охарактеризуйте ринковий кругообіг.
34. У чому полягає економічний зміст власності? Чим він відрізняється від юридичного змісту?
35. Як Ви розумієте тезу, що відносини власності займають основоположне місце в системі виробничих відносин?
36. Дайте визначення власності.
37. Проаналізуйте історичний процес розвитку форм власності.
38. Які основні тенденції в розвитку відносин власності спостерігаються на сучасному етапі в країнах світу? Чим це викликано?
39. Чим викликано в сучасних умовах зростання питомої ваги й обсягів державної власності на Заході? А як в Україні?
40. Назвіть основні цілі стратегії роздержавлення і приватизації в Україні.
41. Які основні форми власності передбачає Закон України „Про власність”?
42. Які помилки в приватизації в Україні?
43. Назвіть переваги акціонерної власності.
44. Дати визначення виробництва, факторів виробництва, потреб, благ.
45. Дайте визначення товару і назвіть його властивості.
46. Чим відрізняється конкретна праця від абстрактної? Яка праця створює вартість товару?

47. Назвіть форми організації суспільного виробництва.
48. Охарактеризуйте безпосередньо суспільне виробництво.
49. Що таке „базис” суспільства?
50. Яка залежність між вартістю товару і продуктивністю праці?
51. Охарактеризуйте теорію трудової вартості і теорію граничної корисності.
52. Чому деякі економісти поставили під сумнів твердження К. Маркса, що робоча сила є товаром?
53. Сформулюйте закон вартості і укажіть його функції.
54. Транспорт відноситься до матеріального виробництва? Чому?
55. У чому полягає корисність товару?
56. Що таке спосіб виробництва?
57. В силу яких властивостей золото стало грошми?
58. В чому полягає суть мінової вартості?
59. Опишіть виникнення грошей.
60. Дайте визначення грошей і ціни.
61. Як Ви розумієте функцію грошей як міри вартості? Яка різниця між мірою вартості й масштабом цін?
62. Який зв'язок існує між формальною можливістю економічних криз і функцією грошей як засобу обігу?
63. Чи виконує гривня таку функцію грошей як „світові гроші”?
64. Що таке грошова система і які типи грошових систем Ви знаєте?
65. Охарактеризуйте готівкові гроші, їхні види.
66. Охарактеризуйте безготівкові гроші, їхні види.
67. Наведіть формулу розрахунку кількості грошей, необхідних для обігу.
68. В чому полягає суть інфляції?
69. Що таке ринок?
70. Які функції виконує ринок?
71. Назвіть суб'єкти і об'єкти ринку.
72. Які види ринків Ви можете назвати?
73. Назвіть і охарактеризуйте умови виникнення ринку.
74. В чому сутність спеціалізації виробництва?
75. Охарактеризуйте принцип порівняльних переваг.
76. Що Ви розумієте під альтернативною вартістю?
77. Що таке інфраструктура ринку і яку роль вона відіграє?
78. Назвіть види інфраструктури ринку, їх основні елементи.
79. Як Ви уявляєте механізм функціонування ринку?
80. Який зміст Ви вкладаєте в поняття „вільний ринок”?
81. Назвіть закони ринкової економіки і прокоментуйте характер їх дій.
82. Що таке інфляція? Які можна виділити типи й види інфляції?
83. Охарактеризуйте економічні і соціальні наслідки інфляції.
84. Прокоментуйте, як змінювалися погляди економістів з приводу регулювання ринкової економіки.
85. Охарактеризуйте Українську модель ринку.
86. Що таке підприємство і чому саме воно виступає як первинна ланка

економіки?

87. Які види підприємств Ви можете назвати, і що лежить в основі їхньої класифікації?
88. Які види об'єднань підприємств Ви знаєте?
89. Назвіть переваги акціонерних товариств.
90. Що таке підприємництво і кого Ви можете віднести до суб'єктів підприємницької діяльності?
91. Назвіть основні форми підприємництва і дайте їх характеристику.
92. Які, на Вашу думку, необхідні умови, щоб підприємництво було ефективним?
93. Назвіть основні принципи підприємництва і прокоментуйте їх.
94. Які обмеження існують для підприємницької діяльності в Україні?
95. Що Ви розумієте під стратегією підприємництва і для чого потрібно її розробляти?
96. Що таке "санація" підприємства ?. Як відбувається перетворення грошей та чинників виробництва на капітал?
97. У чому полягає суть категорії "капітал"?
98. Що таке додаткова вартість?
99. Які умови перетворення робочої сили на товар?
100. В чому полягає вартість і споживна вартість товару "робоча сила"?
101. Назвіть види додаткової вартості.
102. Дайте формулу кругообігу капіталу.
103. Назвіть стадії кругообігу і форми капіталу.
104. Чим відрізняється концентрація капіталу від концентрації виробництва?
105. Розкрийте зміст аграрних відносин і покажіть їх місце в економічній системі.
106. Дайте порівняльну характеристику АПК України і ПК США.
107. У чому полягають особливості сільськогосподарського виробництва?
108. У чому полягає проблема власності на землю і як вона вирішується в Україні?
109. Яка тенденція спостерігається в США в сільському господарстві?
110. У чому полягають особливості підприємництва в аграрному секторі і в яких формах воно виступає в Україні?
111. Що таке земельна рента?
112. Назвіть види та форми диференціальної ренти.
113. Що таке абсолютна рента і які причини її виникнення?
114. Що таке ціна землі і чим вона відрізняється від цін на звичайні товари?
115. Що розуміється під ринковим регулюванням економіки і які Ви можете назвати його позитивні риси (ефекти)?
116. У чому полягають недоліки (дефекти) ринкового регулювання економіки?
117. Які Ви знаєте форми державного регулювання економіки і які економічні регулятори для цього держава використовує?
118. У чому полягають економічні функції держави і чи є вони раз і назавжди даними?

119. Обґрунтуйте межі втручання держави в економіку.
120. Назвіть і прокоментуйте основні напрями економічної політики сучасної держави.
121. Як відбувається процес формування системи державного регулювання економіки України?
122. Що таке система національних рахунків?
123. Наведіть основні макроекономічні показники та формули їх розрахунку.
124. Що таке ВВП і які методи його виміру Ви можете назвати?
125. Чим відрізняється національний ВВП від реального?
126. Як ви розумієте інфлявання і дефлявання ВВП?
127. Чим відрізняється ВВП від ВВП?
128. Як ви розумієте проблему реалізації?
129. Дайте визначення відтворенню і охарактеризуйте його види.
130. Назвіть і охарактеризуйте форми суспільного продукту у процесі відтворення.
131. Що ви знаєте про підрозділи суспільного виробництва? Для чого необхідно їх знати?
132. Які висновки можна зробити з марксових схем відтворення суспільного капіталу?
133. Які ви знаєте основні моделі економічної рівноваги?
134. В чому суть моделі короткочасної економічної рівноваги Дж. Кейнса?
135. Що ви розумієте під національним доходом?
136. Які фактори впливають на величину національного доходу?
137. Назвіть основні доходи, які утворюються в результаті розподілу національного доходу. Чому вони називаються первинними?
138. У чому полягає суть перерозподілу національного доходу?
139. У чому полягає призначення фонду споживання. Які ви знаєте його функції?
140. Опишіть доходи населення, їх типи, форми і матеріальну основу.
141. Заробітна плата – це категорія розподілу чи виробництва?. Що є матеріальною основою заробітної плати?
142. Які функції виконують суспільні фонди споживання, їх види?
143. Як побудована система соціального захисту населення в країнах Заходу, її відмінність від такої ж системи в Україні?
144. Що таке рівень життя і якими показниками він вимірюється?
145. У яких формах відбувається нагромадження національного доходу?
146. Як розраховується норма нагромадження?
147. Що ви розумієте під ефективністю капіталовкладень і як вона визначається?
148. Що означають ефекти мультиплікації і акселерації?
149. У чому полягає проблема економічних криз і як вона трактується представниками різних економічних шкіл?
150. Які Ви можете назвати суперечності ринкової економіки, основаної на приватній власності на засоби виробництва?

151. Чи існує прямий зв'язок між суперечностями ринкової економіки й економічними кризами?
152. Чи відрізняється монетаристська концепція криз від марксистської й кейнсіанської?
153. Що таке економічний цикл? Назвіть його фази.
154. Як Ви розумієте механізм виходу з економічної кризи?
155. Які причини та особливості економічної кризи в Україні в 1990-1999 р.р.?
156. Назвіть основні соціально-економічні наслідки економічної кризи в Україні.
157. До якого типу економічного розвитку можна віднести сучасний стан економіки України й чому?
158. У чому полягає суть проблеми зайнятості населення?
159. Назвіть основні форми реалізації зайнятості населення.
160. Що Ви розумієте під ринком робочої сили і в чому полягає його роль у вирішенні проблеми зайнятості?
161. Як Ви охарактеризуєте інтереси основних суб'єктів ринку робочої сили: як спільні чи протилежні?
162. Назвіть основні фактори, що впливають на рівень ціни робочої сили і прокоментуйте їх.
163. Що являє собою флексибілізація ринку робочої сили?
164. Назвіть основні типи і форми безробіття?
165. Як сучасна економічна наука розуміє повну зайнятість населення?
166. Прокоментуйте "криву Філіпса".
167. Як Ви вимірюєте рівень безробіття?
168. Чи повинна держава втручатися у вирішення проблеми зайнятості? Якщо так, то в чому це втручання повинно полягати?
169. Охарактеризуйте фіскальну політику держави та її інструменти.
170. Охарактеризуйте монетарну політику держави.
171. Опишіть систему економічних регуляторів ринку.
172. Дайте визначення господарського механізму?
173. В чому сутність індикативного планування?
174. Дайте характеристику економічного програмування.
175. Охарактеризуйте роль стимулювання у суспільному виробництві.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувач вищої

освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в коледжі враховуються такі види робіт: навчальні заняття; самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\left(\begin{array}{c} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{c} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображуються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів

(здобувачів вищої освіти, слухачів), екзаменів книжках. **Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переведення результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамену), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамену), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить – **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамену).

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється відповідним факультетом. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувач вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувач вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Коледжу. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Коледжу.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре (“зараховано”)	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 81		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно (“зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–34		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Навчальний посібник – К.: Знання, 2014. – 711 с.
2. Базилевич В.Д. Економічна теорія: політекономія: практикум: Навчальний посібник – К.: Знання, 2013. – 496 с.
3. Базиліук А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. Економічна теорія. Практикум: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ., 2012.-312с.
4. Башнянин Г.І. Політична економія. Навчальний посібник. – К.:ЦУЛ, 2013. – 410 с.
5. Осецький В.Л. Політекономія: Навчальний посібник – К.: НАУ, 2013. – 380 с.
6. Майовець Є.Й. Економічна теорія: Навчальний посібник– Львів: ЛНУ ім. І.Франка. – 2011. – 399 с.
7. Моцелюк Н.В. Політична економія. Ч.3. Економічний розвиток. Сучасні економічні системи. Світове господарство: Навчальний посібник – К.:ЦУЛ, 2014.-168с.
8. Федоренко В.Г. Політична економія: Підручник-К.:Алерта, 2015. – 487с.
9. Сірко А.В.Економічна теорія: Політекономія:Підручник – К.:ЦУЛ, 2014.-416с.
10. Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Політична економія: Навчальний посібник – К.: Кондор – Видавництво, 2013. – 464 с.
11. Щетинін А.І. Політична економія: Підручник – К.: ЦУЛ, 2011. – 480 с.
12. Якобчук В.П. Економічна теорія: Навчальний посібник – К.:Ліра – К, 2015 – 408с.

Допоміжна література:

1. Шевченко О.О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ., 2012. – 280 с.
2. Кузнецова Л.В. Політична економія: Навчально – методичний посібник – К.: НУХТ, 2011. – 181 с.
3. Вотаманюк О.З. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка - Львів: Інтеллект – Захід, 2011. – 656 с.
4. Луценко Г.П. Курс економічної теорії: практика і теорія: Електронний посібник – Кременчук: КЛК НАУ, 2011. – 207 с.
5. Носова О.В. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2013. – 512 с.
6. Старостенко Г.Г. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: Ліра – К, 2011. – 432с.
7. Мельникова В.І. Національна економіка: Навчальний посібник – К.: ЦУЛ, 2012. – 248 с.
8. Лопух К.В. Сучасний монетаризм: Монографія – К.: ЦУЛ, 2015.-272с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua